

T.C.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

6 adet
36743-36748

AK-86

Sayı : 54045643/610- 529
Konu : Soru Önergeleri

14 .02/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 15.01.2014 tarihli ve 43452547-120.00-159759 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Ertuğrul KÜRKÜ'ye ait 7/36743, İstanbul Milletvekili Celal ADAN'a ait 7/36744, 7/36745, Adana Milletvekili Seyfettin YILMAZ'a ait 7/36746, Tekirdağ Milletvekili Candan YÜCEER'e ait 7/36747 ve Edirne Milletvekili Recep GÜRKAN'a ait 7/36748 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/36743 (2 sayfa)
2. Görüş 7/36744 (1 sayfa)
3. Görüş 7/36745 (1 sayfa)
4. Görüş 7/36746 (4 sayfa)
5. Görüş 7/36747 (1 sayfa)
6. Görüş 7/36748 (2 sayfa)

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Seyfettin YILMAZ

Adana Milletvekili

Esas No

:7/36746

SORU 1) Gıda ve içecek sektörüne yaklaşık 1 milyar dolar ek bir maliyet getirecek olan ve Karekod uygulaması olarak da bilinen bu sistemde kullanılacak etiketler neden tek bir tedarikçi firmadan elde edilecektir? Etiket üreticisi firma olarak gazetelerde adı geçen Veriso Data Hizmetlerinin sahibi/yetkilisi olduğu gazetelerde yer alan Hakan Bilal Kutlualp'in bu projenin mucitleriyle bir alakası var mıdır? Bununla ilgili ihale açıldı mı? Açıldıysa nerede ilan edildi ? İhaleye kaç firma girdi? Ne teklif verdi?

SORU 2) Etiket fiyatının tek taraflı pazarlıksız belirlenmesi Ticaret/Rekabet Hukukuna aykırı bir durum oluşturmamakta mıdır?

SORU 3) Halen 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri Gıda ve Yem Kanunu ile ürünlerin izlenebilirliğinden gıda üreticisi sorumlu tutulmuştur. Bakanlık tarafından Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi adı altında uygulanmak istenen bu yeni sistem ile izlenebilirlik konusunda ne gibi bir yenilikler getirilecektir?

SORU 4) Bakanlığın ÜDTS resmi web sitesinde "Ürün Doğrulama ve Takip Sistemi T.C Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından hayata geçirilen sahte, taklit ve tağşiş edilmiş ürünlerin üretimini, satışını engelleyerek, halkımızın güvenli gıdaya ulaşmasını amaçlayan yepyeni bir denetleme ve takip sistemidir" şeklinde açıklanmıştır. Tüketicinin güvenli gıdaya ulaşmasını sağlama amacıyla tasarlanan sistemde tüketicinin ulaşabileceği bilgiler mevcut ambalajlarda veya etiketlerde bulunan ve Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği gereği bulunması zorunlu bilgilerdir. Neden tekrar bu bilgiler ülke ekonomisini de doğrudan etkileyecek şekilde sektöre yüklenen ek bir maliyetle tüketiciye sunulmak istenmektedir?

SORU 5) Öncelikle sektörün önde gelen firmalarının her birinde birer pilot hat seçilerek, teoride düşünülmüş bu sistemin pratikte uygulamaya geçirildiği takdirde, şu an için öngörülemeyen olası tüm risklerinin ortaya çıkarılması ve buna göre sistemin şekillendirilmesi mümkün olabilecekken neden hiçbir ön çalışma veya görüş alışverişi olmadan bu sistem devreye sokulmuştur?

SORU 6) Etiket Yönetmeliğinde yer alan bir hükme dayandırılrsa da uygulama içeriğine dair hiç bir düzenlemenin olmadığı görülmektedir. Sistemin hukuki dayanağı ve yaptırımları konusunda açıklayıcı bilgi verir misiniz?

SORU 7) Sisteme dahil edilen ürün grupları belirlenirken hangi kıstaslar göz önüne alınmıştır?

SORU 8) Bu sistem ile bozuk veya taklit, tağşiş edilmiş ürünlerin tüketiciler tarafından nasıl anlaşılacağı veya kayıt dışılığın nasıl önleneceği konusunda bize bir açıklama yapabilir misiniz?

SORU 9) Sistemin yazılım, ekipman, satın alma, kurulum, eğitim ve devreye alma gibi aşamaların 31/12/2013 tarihine kadar yetişmesinin imkansız olduğu sektör temsilcileri tarafından bir çok kere Bakanlık yetkilileri ile paylaşılmasına rağmen hiçbir şekilde bu görüşler neden değerlendirmeye alınmamaktadır?

SORU 10) ÜDTS etiketlerinin üretim sırasında üretim hattına eklenecek yeni bir makine/aplikatör ile uygulanacak olması mevcut üretim hatlarının hızı, her bir üretim hattından seri olarak geçen ürün sayısı ve cihazın kapasitesi dikkate alındığında pek çok gıda ve içecek üretiminde uygulanması teknik olarak mümkün değildir, bu hususta Bakanlığınızın

d a

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

ne gibi bir önerisi bulunmaktadır?

SORU 11) Etiketlerin ürün satın alınmadan önce hasar görmesi durumunda bu ürün ile ilgili ne gibi işlemler yapılacaktır?

SORU 12) İthal ürünlerin etiketlenmesi konusunda sıkıntılar üretici/ithalatçı firmalar tarafından dile getirilmektedir. Etiketlerin Türkiye’de yapıştırılması, tek tek kolilerin açılıp elleçlenmesi anlamına gelmektedir. Gıda güvenliği sağlamak amacıyla geliştirilen sistem bu anlamda kendisi ile çelişmeyecek midir?

SORU 13) Sistemin çalışması sadece tüketicinin kontrolüne bırakılmıştır. İnterneti veya akıllı telefonu olmayan tüketici kesiminin bu sistemi nasıl kullanabileceği veya tüketicilerin bu sisteme ne kadar ilgi göstereceği veya ilginin sürekliliği konusunda bir ön araştırma yapılmış mıdır?

SORU 14) Etiketlerin tüketici tarafından okunması sırasında kullanılacak SMS, internet, telefonla sesli bilgilendirme sistemlerinin işletici kimdir, bu işlemlerin bir maliyeti var mıdır, varsa kim tarafından karşılanacaktır?

SORU 15) Tüketicinin etiketi aldıktan sonra evde kontrol ederek uygun olduğunu görmesi ancak bu üründen zehirlenmesi halinde (ürün bozuk) yaptırım ne olacaktır?

CEVAP 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15) Karekod uygulamasıyla ilgili düzenleme 5996 sayılı Kanunun gıda ve yemde izlenebilirlik ve etiketleme, sunum ve reklâm ile tüketici haklarının korunması ile ilgili 24. maddesi uyarınca; 29 Aralık 2011 tarihli “*Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliği*”nde ürün takip sistemi başlıklı 45. maddede “*Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda, belirli gıda veya gıda gruplarına yönelik olarak ürünün izlenebilirliğini temin etmek amacıyla, etiketlerde ürün takip sisteminin uygulanmasına ilişkin özel uygulamalar yapabilir veya yaptırabilir*”. şeklinde yer almıştır.

3 Eylül 2013 tarihinde Türk Gıda Kodeksi Etiketleme Yönetmeliğinde yapılan değişiklikte yer alan “*Bakanlık tarafından belirlenen ürün takip sisteminin uygulanacağı gıda veya gıda grupları ile uygulama süresi Bakanlık tarafından belirlenerek Bakanlık internet sitesinde yayımlanır.*” hükmü gereğince Bakanlığımız tarafından 7 ürün grubu belirlenmiş ve uygulama süresi 9 Eylül 2013 tarihinde Bakanlığımızın resmi internet sitesinde yayımlanmıştır.

Ürün Doğrulama ve Takip Sistemine (ÜDTS) ilişkin ihale 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 51. maddesine göre yapılmıştır ve Devlettten herhangi bir kaynak çıkmamıştır. Kazanan firmanın “*ürünlerin orijinalliğini ve yasallığını sorgulayan sistem ve etiketleme yöntemi*” başlığı altında Türk Patent Enstitüsünden patenti bulunmaktadır.

ÜDTS hazır ambalajlı olarak piyasaya arz edilen alkollü içkiler, takviye edici gıdalar, bal, enerji içecekleri, siyah çay, bitkisel sıvı yağlar ve bebek mamaları ürün gruplarında uygulanacak olup, uygulamanın başlangıç tarihinden önce piyasaya arz edilen ürünler tükenene kadar piyasada kalabilecektir.

Bu ürün gruplarının seçilmesindeki kriter, sıklıkla taklit ve tağşiş yapıldığı tespit edilen hassas ürünler olmalarıdır.

ÜDTS ile sahte, taklit ve tağşiş edilmiş ürünlerin üretim ve satışının engellenmesi ve haksız rekabetin önlenmesi ile halkımızın güvenilir gıdaya ulaşması amaçlanmaktadır.

J 3

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yeni bir denetim yöntemi olan bu sistemde, Bakanlığımız tarafından belirlenen ürün gruplarında ürün takip ve doğrulamaya ilişkin etiket bulunacaktır. Etiket üzerinde bulunan numaralardan tüketicilerin satın aldıkları ürünlerin güvenilirliğini sorgulamaları sağlanacaktır. Üzerinde bu etiketler bulunan ürünler; web sayfası üzerinden, mobil uygulamalarla, SMS ile veya telefonla ulaşılan otomatik sesli yanıt sistem ile doğrulanabilecektir.

Yapılacak doğrulamalarda; ürünün kim tarafından üretildiği ya da ithal edildiği, son kullanma tarihinin geçip geçmediği, ürünün içeriği, üründe alerjen bileşen var ise “alerjen içerir” uyarısı veya varsa ürünle ilgili diğer özel uyarılar da tüketiciler tarafından öğrenilebilecektir.

Mobil uygulamalar ücretsiz olup, SMS için gelen yanıt yine SMS ile olacaktır. SMS ve otomatik sesli sisteminin işletim maliyeti etiket basımını üstlenen yüklenici firma tarafından karşılanacak olup, üreticiler için ilave bir maliyet getirmeyecektir.

Bakanlığımız tarafından ÜDTS kapsamına alınan ürün gruplarında Türkiye’de pazara sunulan gerek yerli imalat gerekse ithal tüm ürünlere ÜDTS etiketinin yapıştırılması zorunludur. İthal ürünlerde ÜDTS etiketleri, ürünler pazara sunulmadan önce herhangi bir aşamada yapıştırılabilir. Burada önemli olan piyasaya sürülen ürünlerin üzerinde ÜDTS etiketi olması esastır.

Etiketlerin maliyeti sektöre aşırı yük getirmeyecektir, aksine dürüst üreticilerin ürünleri taklitleri alınmayacağı için daha çok satılacaktır. Sistemin uygulanması düşünülen ürün gruplarında, gıda üreticilerinin ödeyeceği etiket fiyatı üzerinde indirimler; hatta fiyatı düşük olan ürünler için ücretsiz etiketlerin verilmesi sağlanmıştır.

Etiketlerin üretim hatlarına entegrasyonunun nasıl olacağı ve bu işlemin nasıl yapılacağı konusunda araştırma yapılmış olup, araştırmalar sonucunda gerekli projelendirme yapılmıştır. Etiketlerde biri açık biri kapalı 19’ar haneden oluşan numaralar bulunacak olup, kapalı olan sayılar ürünlerin kimlik numarasıdır.

Etiketler, tüm üretim hızlarına uygun olarak ürün ambalajına yapıştırılabilecek şekilde tasarlanabilmekte olup, üretim hattı durmadan etiket yapıştırma işlemi devam edilebilmektedir. Etiketler çarpma, sürtünme gibi hareketlere karşı dayanıklı olarak üretilmektedir.

Tüketicilerin gıda kontrolü sürecine katıldığı bir sistem olan ÜDTS sisteminin sürekliliği sadece tüketiciler tarafından sağlanmayacaktır. El terminalleri dağıtılan idari denetçileri de bu sistemi kullanarak gerekli denetimleri gerçekleştirecektir.

Etiket yapıştırılmış olan ürünlerde eğer etiketler sahte ise tüketici sorgulamalarında bu durum anlaşılabilecektir. Firmalar etiketlerini web tabanlı bir programı kullanarak alacak olup, hangi etiketin hangi firmaya ve hangi ürüne gönderildiği sistemde kayıtlı olacaktır. Bir etiketin sorgulama sayısı tüketiciye bildirileceği için birden fazla sorgulama ambalajın içindeki ürünün kullanılıp yeniden doldurulmuş olduğunu gösterecektir. Bu sorgulamalar ve hareketler izlenebilecek olup, gerekli müdahaleler hızla yapılabilecektir.

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Bakanlığımızca sistem ile ilgili sektör temsilcileri ve sanayicilerle görüşmeler yapılmakta ve önerileri alınmaktadır. Bu çerçevede üretici firmaların üretim hatlarındaki teknik düzenlemelerinin zaman almasından dolayı, sisteme geçiş süresi 31.08.2014 tarihine kadar uzatılmıştır.

Gıda kaynaklı enfeksiyon veya zehirlenme durumlarında resmi kontrol gerçekleştirilmekte ve ürünlerden numune alınmaktadır. Muayene ve analiz sonucunun mevzuata uygun olmaması durumunda ilgili mevzuatlar çerçevesinde idari ceza uygulanmaktadır. Ürünlerin kokuştuğu, bozulduğu veya son tüketim tarihinin geçtiği tespit edilmesi durumunda ise numune alınmasına gerek kalmaksızın ilgili mevzuatlar çerçevesinde idari yaptırım uygulanmaktadır.

J m.